

Кўнгилдаги битиклар

Султон Раев “Манас” эпосининг катта мухлиси, жонкуяр тарғиботчиларидан бири. У ҳар бир асарида воқеликка Манас кўзи билан қараб, Манас нигоҳи билан тасвирлайди, Манаста хос донолик билан баҳо беради.

АЗАЛИЙ КАРДОШЛИКНИНГ ДАБИЙ РИШТАЛАРИ

Бошланиши 1-бетда

Ўзбек тилига илк бор таржима қилинган мазкур тўпламдан адабиётнинг роман, кисса, ҳикоя ва драмаларни ўрин олган.

Султон Раев нафақат Қирғизистон, балки Марказий Осиё ва барча туркӣ халқлар адабиётида ўз ўрнига эга, таниқли адабимиз таъбири билан айтганда, “довруғи Олатовдан ошиб кетган” адилардан биридир.

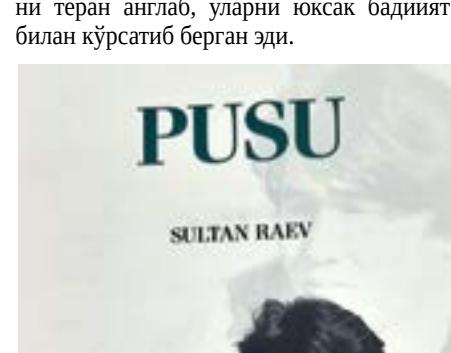
Ўзининг кўплаб ҳикоялари, қиссалари, драма ва романлари билан китобхонлар қалбини забт этган Султон Раев кундулик ҳаётини мавзуларни, оддий инсоний оғир, қалб кечинмалари, руҳий изтиробларни ўзига хос маҳорат билан тасвирлай олади.

Ўз вақтида Чингиз Айтматов ёш ёзувчи чининг икодига юкори баҳо берган, келажига катта умид билдириган эди. Султон Раев устози Чингиз оғаннинг ишончини оқлади. Бугун унинг номини Қирғизистондагина эмас, балки бутун Турк дунёсидаги яхши билшиади. Асаларпи кўплаб хорижий тилларга таржима килинган. Драмалар асосида сакналаштирилган спектаклар Осиё ва Европанинг ҳайрик шахарлари театргарда наимошиб этилган, нуфузли мукофотларга сазовор бўлган.

Атоқни адаб Абдулла Қаҳҳор: “Ёзувчи адабиёти икки хил киради: биринчи асалар билан тутаб, биринчи асалар билан яшашади. Ёзувчиликка чўғдай яшинар кирган ёзувчи асалардан асаларга яшинайверади”, деб ёзган эди.

Айтиш мумкин, Султон Раев адабиёт майдонига ёниб-яшнаб кирган, бугун ҳам ўз ижоди билан минг-минглаб юракларга ёрғулек, ҳарорат, олам-олам завку шавқ ушабиши келаётган адабидир.

Унинг “Чанг йўллар” деб номланган дастлабки ҳикоялар тўплами 1987 йилда чоп этилиши билан адабий жамоатчилик эътиборини тортган эди. Бунинг боиси шундаки, бор-йўги қўриқ саҳифача келадиган мазкур жажи тўпламада муаллиф ўз ҳалқининг дарду ташвишлари, изтироблари, кўнгил кечинмалари, қалб түғёнларини терсан англаб, уларни юксак бадиий билан кўрсатиб берган эди.

PUSU

SULTAN RAEV

KOKJAL

Илк тўпламдан жой олган ҳикояларда адаб замонлар ва тамаддуналар босими остида ҳам ўзлигини, инсоний қиёфасини йўқотмаган ҳалқини, овлуларда яшаётган оддий одамларнинг характери, урф-одат ва қадрятларни маҳорат билан тасвирлаб берган эди.

Биринчи китобидаёк ўзининг бир умрлик ижодий концепциясини зарҳал ҳарфлар билан белgilab олган Султон Раев кейинчалик ҳам ўз қаламига, истеъодидига, ижодий принципларига содиқ қолди. Асаларпи ҳакиқатни, адолатни тарашни ўз дарвиши, яъни XX аср охри –

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Таҳририятта келган кўлъёмалар тақриз қилинмайди.
Газетанинг етказиб берилши учун обунчи расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компомтер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳаддан сифати чоп этилишига “Kolorpak” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 января 1047-ройз билан рўйхатга олинган.

Нашир индекси — 236. Буюртма — 2835.

4126 нусхада босилган. Қоғоз бичими А2.

Ҳажми — 3 табоб. Оғсет усулидан босилган.

Баҳоси келишилган нарҳда.

“Kolorpak” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.

Босмахона манзили: Ўзбекистон, 100060.

Тошкент, Янги шаҳар кўчаси, 1-А ўй.

Босмахона телефони: (78) 129-29-29

ер юзи омонлиқда, одамлар ҳаёт, тириклик мавжуд. Аммо ундаги бу эътиқод болаларни ҳам ўзармикан? Кхе тўфондан сўнг ҳам Худога бўлган ишончи ва эътиқодини йўқотмаган. Фарзандлари ни ҳам шунга ишонтириши ва эътиқод кўйшини истайди. Аммо тўфон остида ақинни таниган, барча нарсани ҳайвоний инстинктдан келиб чиқиб баҳолайдиган. Этих ва Дуна инсонийликдан бутунлай маҳрум. Шу шароитда улар ўзларини одам сифатида яна қайта кащ эта олишармикан?

Асарнинг бош мақсади мана шу ерда аён бўлади. Бу саволга адаб аянчи жавоб беради. Этих ва Дунадан одам эмас, Шоҳли бола туғилади. Мифларда Иблис ҳамиша шох билан гасвирланади. Асар якунидан Дуна билан Этуждан туғилган бола инсон зотига сўнгига кўяди.

Кхе кўрбон қилиншига маҳкум одам. Аввал у Худога ишончи туфайли Янчилар томонидан кагъла таъсисатни таъзида, тўфон уни оиласи билан омон сақлаб қолади, аммо у тақдирдан қочиб кўтулпомайди — тўfonдан сўнг эса Худосиз ўз болалари томонидан чормих қилинади. Унинг бор-йўқ айби Аллоҳга бўлган ишончи эди. Унинг ўзини билан ер юзида инсон зоти зотига сўнгига кўяди.

Асарни ўқир экансиз, сизни бир гумон камраб олади: “Тўфон” ўтмишда пайдо бўлганини ёки келлақаши соидир бўлади. Асар ибтидо тўғрисидан ёки интиҳо ҳакиқидан? Роман қолбарамизда мана шундай андухли саволларни пайдо қилаади.

Гарчи кўрбон ҳакиқатни маҳкум олади. Аввал у Худога ишончи туфайли Янчилар томонидан кагъла таъсисатни таъзида, тўфон уни оиласи билан омон сақлаб қолади, аммо у тақдирдан қочиб кўтулпомайди — тўfonдан сўнг эса Худосиз ўз болалари томонидан чормих қилинади. Унинг бор-йўқ айби Аллоҳга бўлган ишончи эди. Унинг ўзини билан ер юзида инсон зоти зотига сўнгига кўяди.

Шу хусусиятларни билан бу ҳолат бутунги ёш авлодда пайдо бўлғатган маънавий нигилизмни эста солади. Улар отаснинг гапларини чўтрак деб билади. Улар хотирираси, демак, ахлоқсиз ўсаётган авлоди.

Кхенин тўғончага бўлган хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нималигидан бехабар, энг даҳашатлиси, Худо ҳакида чеч қандай тасаввурга эга эмас. Улар кўрганларига ишониб ўзимларни маддийлаштирган аллорига деч келимиз. Чунки Ян Вуимут Худонинг аратувилигини инкор этиб, сунъий одам яратишга киришган. Этуба мана шу саъи-ҳакрат ҳосиласи — Кхенин хотирини Ман уни сунъий эмбриондан дунёга келтириди. Шу сабабли Худога ишонгандар унинг душмани. Чунки Худога ишончнинг барча хотиралирни тушунишмайди, бу хотиралардаги ой, кўёл, олов, ёргулук нимал